

Майстер-клас

«АФРИКА»

(Матеріали до вивчення теми «Африка»)

Підготувала

Учитель географії

Ланівського ліцею

Костенко О. Д.

Інформаційний пакет

Цікаві факти АФРИКИ

Африка- дивний і чудовий континент. Є дуже багато цікавих фактів про Африку, яку ми дійсно майже не знаємо. Назва Африка, як вважають деякі вчені, походить від імені племені, яке раніше жило на півночі материка, і називалася афрігамі Екваторіальна Гвінея - найбагатша країна в Африці. Більшість людей ніколи не чули про цю країну. Але вона здобула славу, коли після 1996р. там знайшли великі поклади нафти. Будучи одним з найбільших виробників нафти в Африці, небагато було зроблено щоб поліпшити умови проживання людей. Корупція широко поширена, і прості люди головним чином живуть в бідності. Проміжок між багатим і бідним є, ймовірно, найбільшим у світі. ВВП на душу населення становить 30 200 \$. В Африці знаходиться найдовша річка - Ніл, її протяжність становить 6671 кілометр. Африка дуже відома своїми багатими родовищами золота і алмазів. Половина видобутого золота і алмазів у світі припадає саме на цей континент. Озеро Малаві містить найбільшу кількість видів риб, ніж будь-яке інше озеро в світі, більше 500 видів з десяти сімей. Особливої уваги заслуговують цихлід, з яких всі, крім п'яти з більш ніж 400 видів є ендеміками озера Малаві. Озеро містить 30 % всіх відомих видів цихлід. Особливий інтерес представляє " Мбуна

Африка - колыска цивілізації. Це перший континент, на якому з'явилася людська культура і спільність. Африка - єдиний материк, на якому зустрічаються місця, де жодного разу в житті не ступала нога людини.

Площа Африки дорівнює 30 мільйонам квадратних кілометрів. Але чотири п'ятих території займають пустелі і тропічні ліси.

На Початку 20 століття майже вся територія Африки була колонізована Францією, Німеччиною, Англією, Іспанією, Португалією і Бельгією. Незалежними були тільки Ефіопія, Єгипет, ПАР і Ліберія. Масова деколонізація Африки відбулася тільки після Другої Світової Війни.

В Африці живе найбільше рідкісних тварин, які не зустрічаються більше ніде, Наприклад, бегемоти, жирафи, окапі і інші. Раніше, бегемоти жили по всій території Африки, сьогодні вони зустрічаються тільки на південь від пустелі Сахара.

В Африці розташовується найбільша пустеля в світі - Сахара. Лії площа більше, ніж площа США.

На континенті протікає друга за довжиною річка в світі - Ніл. Її протяжність 6850 кілометрів.

Озеро Вікторія є другим за величиною прісним озером в світі.

«Гремящий дим» - так називають водоспад Вікторія, на річці Замбезі місцеві племена.

Недалеко від Єгипту в Середземному морі, знаходиться затонуле місто Геракліон. Його виявили зовсім недавно.

Посеред великої пустелі зустрічаються озера Убара, але вода в них у декілька разів солоніша, ніж в морі, тому від спраги вони не врятовують.

В Африці розташовується найхолодніший вулкан в світі. Температура лави, яка викидається з кратера в кілька разів нижче звичайних вулканів.

в Африці є свій Колізей, побудований у римську епоху. Знаходиться він в Ель-Джемі.

В Африці є місто привид - Колманскоп, яке повільно поглинають піски великої пустелі, хоча ще 50 років тому, він був густонаселений жителями.

Планета Татуїн із фільму «Зоряні війни» зовсім не вигадана назва. Таке місто існує в Африці. Саме тут проходили зйомки легендарного фільму.

У Танзанії є унікальне червоне озеро, глибина якого змінюється в залежності від сезону, а разом з глибиною змінюється колір озера від рожевого до насичено червоного.

На території острова Мадагаскар розташовується унікальний природний пам'ятник - кам'яний ліс. Високі тонкі скелі нагадують густий ліс.

Рекорди світу природи і людей.

Найвища температура повітря на земній кулі +58 С була зареєстрована поблизу міста **Трополі**.

В екваторіальних лісах живе найважча на планеті комаха - **жук-голіаф**. Він важить 100 г. Та попри свою вагу може літати.

Однією з найнебезпечніших змій у світі вважають деревну **кобру мамбу**. Вона агресивна і дуже отруйна. Сильна отрута мамби вражає нервову систему людини, і вона за кілька хвилин непритомніє і помирає.

Загадкова африканка- **вельвічія** . Рослина загадкова: ні дерево ,ні кущ, ні трава, а щось вельми своєрідне. Одним вона нагадує величезний качан капусти, іншим -живий пеншок, павука - гіганта і навіть купу сміття. Живе вона до 2000 років. Названано вельчівію на честь ботаніка Фрідріха Вельвича, який і описав. Місцеве населення з давніх -давен називас її отджи **тумбо-великий пан**. насправді, великий пан майже голої пустелі!

Рекорди Африки.

Пригадати та назвати «рекорди» материка.

Команда повинна продовжити речення і показати географічні об'єкти на карті.

1. Найбільший півострів..

2. Найвища точка гір Атлас.
3. Найвищий вулкан....
4. Найбільша пустеля....
5. Найдовша річка...
6. Найглибше озеро.
7. Найбільший водоспад...
8. Найбільший острів...
9. Найбільша тварина.
10. Найбільша країна...

Запитання від смішариків.

1. Які океани омивають береги Африки?
2. Який материк розташований найближе до Африки?
3. У 1498 році цей мореплавець обігнув Пд. Африку, пройшов уздовж сх. узбережжя материка, першим з європейців перетнув Індійський океан і досяг берегів Індостану. Хто цей мореплавець?
4. Він перетнув Пд. Африку із заходу на схід, досліджував річку Замбезі, відкрив на ній гарний водоспад Вікторія; описав озеро Ньяса, першим перетнув пустелю Калахарі. Хто він?
5. Цей природний об'єкт на різних картах виглядає по-різному: то круглий, як тарілка, то кривий, то порізаний немов дубовий листок. Ніхто не знає його точних обрисів. Як правило, позначають його пунктиром на карті.
6. Назвіть згаслий вулкан, розташований на Східно - Африканському плоскогір'ї, біля екватора, та вкритий льодовиками.
7. До складу якого давнього суперматерика входила Африка?
8. Які форми рельєфу і чому переважають в Африці?
9. Які вам відомі найбільші рівнини і гірські системи Африки?
10. Якими корисними копалинами багата Африка? Назвіть закономірність їх розташування.
11. Річка, на якій знаходиться водоспад, названий на честь англійської королеви.
12. Визначте за описом кліматичний пояс: температура цілорічно становить + 26... +28 С, за рік випадає понад 2000 мм опадів, які рівномірно розподіляються протягом року.
13. Це озеро - блакитна перлина Африки, розташоване на висоті 773 метри над рівнем моря, друге за глибиною в світі (1470 метрів). Простягається на 650 км вздовж тектонічного розлому.
14. Пн. і Пд. Африка лежать у поясах високого атмосферного тиску, але кількість опадів там різна. Поясніть чому?

15. Чому при значній протяжності материка з півночі на південь Африка має невеликий набір кліматичних поясів?

16. Яке дерево є одним із священних символів Африки, живе 4 - 5 тис. років?

17. Що спільного між баобабом і верблюдом?

18. Чому вологі екваторіальні ліси вічнозелені?

19. Впізнай природну зону.

Ось мчить, немов вихор, плямистий гепард,
В тіні причаївсь його брат - леопард,
Могутні слони воду з озера п'ють, Мов в танці, рожеві фламінго плывуть.
А ось навкруги пролунав страшний рев -
Це грізний й могутній цар звірів всіх - лев.
Від нього газелі мчать вдалину
і гну антилопи зникають в пилу... (савана)

20. Жителі пустелі кажуть: «Сонце в наших краях змушує кричати навіть каміння.» Чому?

21. Скільки людей нині проживає на території Африки?

22. Представники яких людських рас проживають в Африці, та на яких територіях вони поширені?

23. Найнижчі і найвищі люди нашої планети проживають в Африці. Як вони називаються?

Картографічне завдання «Навколо Африки за 2 хв.»

За 2 хв. пройти навколо Африки, називаючи географічні об'єкти, що мають відношення до цього материка (географічний ланцюжок).

Отже, ви зрозуміли: добре знаючи географічну номенклатуру, ви зможете промандрувати навіть за 1 хв. навколо Африки.

Прокладання маршруту. (Робота з контурною картою)

Туристична фірма пропонує декілька маршрутів. Який краще обрати, щоб під час мандрівки не переводити стрілки годинників?

Завдання. Нанести на карту географічні об'єкти. Скориставшись картою годинних поясів, обрати маршрут подорожі, який розташований в одному годинному поясі і не потребує переведення стрілок годинника під час подорожі.

Алжир - Гори Атлас - пустеля Сахара - озеро Чад – річка Конго –

водоспад Лівінгстона - озеро Ньяса -

Мозамбіцька протока - острів Мадагаскар.

Каїр - річка Ніл - Хартум - озеро Танганьїка – річка

Замбезі - Водоспад Вікторія - пустеля Калахарі - Річка

Оранжева - Драконові гори.

(Другий маршрут походить в другому годинному поясі

Запитання від Незнайки.

Певну групу слів охарактеризуйте одним словом і покажіть свою ерудицію.

- 1.Ліс, вологість, яруси. (гілеї)
- 2.Пустеля, вітер, гаряче повітря. (самум)
- 3.Збірник географічних карт, Тубкаль, північ. (Атлас)
- 4.Піраміда, сфінкс, країна. (Єгипет)
- 5.Англічанин, Замбезі, водоспад. (Вікторія)
- 6.Сухе річище, пустеля, дощі (ваді)
- 7.Рифт, Східна Африка, водойма (Ганганьїка)
- 8.Горила, шимпанзе, павіан (мавпи)

Чужинці серед нас.

(Назвіть зайве слово і поясніть свій вибір)

Чужинці серед нас

-Атлас

-Драконові

-Альпи

-Капські

1. Замбезі, Нігер, Амазонка, Оранжева, Ніл;
2. Рас-Гафун, Голковий, Байрон, Альмаді, Рас-Енгела;
3. Атлас, Драконові, Альпи, Капські;
4. Єгипет, Судан, Алжир, Франція, Ефіопія.

Завдання: З тексту листа потрібно вибрати неправдиві твердження.

Усім привіт!

Ну ось, нарешті я і в Африці. Довго я туди добирався. До мене тут побували: Ф. Магелан, Х. Колумб, Давід Лівінгстон, Генрі Степлі, Вавилов, а тепер стоди приїхав Я. Африка вражає своєю величчю, адже це найбільший за площею континент, тут протікає найдовша річка Ніл, розташовано найглибше озеро в світі Танганька, найбільша пустеля - Сахара, а Ніагарський водоспад зачаровує своєю красою.

Свою подорож я розпочав з крайньої північної точки мису Голковий.

В подорожі по Сахарі, мені допомагає дружелюбне плем'я - пігмеї, (це найвищі люди в Африці). Для подорожі по пустелі ми використовуємо собачі упряжки. Навколо пісок, трава, квіти та кокосові пальми. Буду закінчувати бо наближається пилова буря - самум. Нам потрібно знайти схованку

Хто це? Де це?

Крізь пустелю навпростець

Йдуть-бредуть неквапом,

Схожі, ніби близнюки,

Дві гори на лапах (верблюди)

В джунглях кожен звір боїться

Цю велику хижку кицюю -

Чорна і швидка, як вітер, Стережись її зустріти,

Бо не знає про манери
Небезпечний звір... (пантера)

Довга шия, як драбина,
В чорних плямах жовта спина,
Листячко з дерев зриває,
В холодочку спочиває,
Височенна, ніби шафа,
В Африці живе... (жирафа)

у савані проживає,
Чорно-білі смужки має.
і весела, і пригожа,
На конячку нашу схожа. (зебра)

Тварини Африки.

(Команда обирає конверт із завданням: відібрати зображення тварин своєї природної зони і закріпити їх на карті Африки.)

1. тварини саван;
2. тварини гілей;
3. тварини пустель

Природні зони (впізнайте природу зони за описом)

Ось мчить, немов вихор, плямистий гепард,
В тіні причаївсь його брат - леопард,
Могутні слони воду з озера п'ють, Мов в танці, рожеві фламінго пливуть
А ось навкруги пролунав страшний рев -

це грізний й могутній цар звірів всіх - лев.

Від нього газелі мчать вдалину»

і гну антилопи зникають в пилу... (савана)

Бархан за барханом долаю я шлях,

Пісок неприємно скрипить на зубах,

А сонце безжально, жорстоко пече,

І вітер піском у обличчя січе.

Коли вже затишне цей страшний самум,

Коли я оазис нарешті знайду?

І навіть верблюдів стійких караван

Не може здолати високий бархан.

Піску повні очі, тріщить на зубах.

Коли ж закінчиться пекельний цей жах? (пустеля)

Зашифроване слово.

1.Яка річка двічі перетинає екватор? (Конго)

2.Якого кліматичного поясу немає в Африці? (помірного)

3.Визначте подорож

4.Які гори Африки не є горами за походженням? (Драконові)

5.Як називають сухі русла річок Африки? (ваді)

5.Знайдіть зайве слово. (Байка)

6.В якому році на політичній карті Африки з'явилося 17

незалежних держав? (1960р.)

7.В якій частині Африки найбільша густота річкової мережі? (центральної)

«Подорож річками Африки»

Учитель об'єднує у групи. Кожна група одержує картку. Із запитаннями.

Фізична карта Африки.

Група І

- 1.Визначте, подорож якою річкою ви маєте здійснити,, якщо географічні координати її джерела 8 пд. ш. 32 сх.д.
- 2.До басейну якого океану належить ця річка?
- 3.Укажіть напрямок течії річки?
- 4.Через які кліматичні пояси протікає річка?
- 5.Поясніть особливості водного режиму річки.
- 6.Скільки припливів приймає річка? ЯК це впливає на її повноводність?

«Снігова куля»

Слово: Вельвічія

Речення: Вельвічія -загадкова африканка.

Питання до речення: У якій природній зоні росте вельвічія.

Відповідь: Пустелі і напівпустелі. Пустеля Наміб

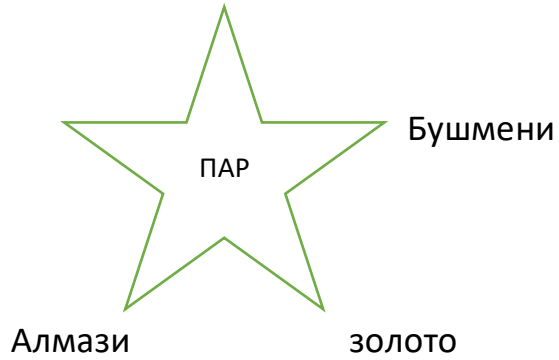
«Асоціативний кущ»

Записати, які асоціації у вас виникають, коли чуєте слово «АФРИКА»

«Впізнай країну»

Хатинка орнамент

Скласти сенкан

(1 група-Африка)

1-й-іменник ,що відбиває тему;

2-й-два прикметники;

3-й –три дієслова;

4-й- фраза з теми;

Приклад:

1.Материк

2.Жаркий,наприступний.

3.Перитинає,висушує,поливає.

4..Впливає на природу.Тут знаходиться одне із семи чудес.

5.Континент